

Säteilyturvakeskuksen (STUK) VAK-valvonta Safety 2024

Anna Neilick Tarkastaja (STUK)
Traficom VAK-päivä 6.2.2024

Säteilyturvakeskus (STUK)

- Turvallisuusviranomaisen, joka valvoo säteily- ja ydinturvallisuutta Suomessa
- Toiminnan tarkoitus on suojella säteilyn haitallisilta vaikutuksilta:
  - Ihmiset
  - Yhteiskunta
  - Ympäristö
  - Tulevat sukupolvet
- STUK:
  - Valvoo
  - Tutkii
  - Opastaa ja viestii
  - Mittaa
  - Varautuu ja toimii vaaratilanteissa
  - Kehittää säännöstä

STUKin tehtäviin kuuluu muun muassa...

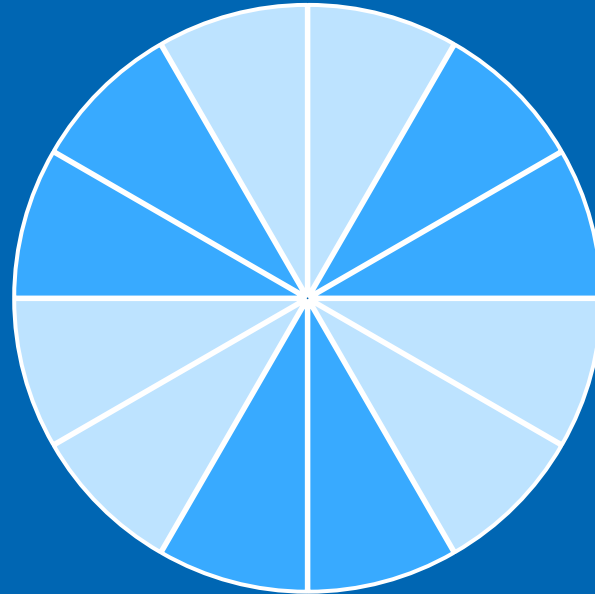
- Työntekijän säteilyannoksen valvonta
- Teollisuuden ja tutkimuksen säteilyn käytön valvonta
- Terveystieteiden säteilyn käytön valvonta
- Eläinlääketieteen säteilyn käytön valvonta
- Radioaktiivisten pienjätteiden valvonta
- Ydinvoimalaitosten valvonta
- Ydinjätteiden ja –materiaalien valvonta
- Radioaktiivisten kuljetusten valvonta
- Ulkoisen säteilyn ja ympäristön säteilyn valvonta
- Ionisoimattoman säteilyn valvonta
- Luonnonsäteilylle altistumisen valvonta
- Valmius- ja turvajärjestelyiden valvonta

VAK-valvonta STUK

- VAK-lain 541/2023 mukaan Säteilyturvakeskus valvoo:
  - 118§ Radioaktiivisten aineiden kuljetuksia ja siihen liittyviä VAK-lain sekä VAK-lain nojalla annettujen päätösten noudattamista
  - 119§ Niiden vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävien tuotteiden vaatimustenmukaisuutta, joita käytetään radioaktiivisten aineiden kuljetukseen
    - 120§ Markkina- ja turvallisuusvalvonta (Laki eräiden tuotteiden markkina- ja turvallisuusvalvonnasta 1137/2012)
- Säteilylaki 859/2018
  - 3§ Radioaktiivisten aineiden kuljetuksessa noudatetaan myös, mitä muualla laissa säädetään vaarallisten aineiden kuljetuksesta
  - 11§ Riskien huomioon ottaminen viranomaisvalvonnassa
- Ydinenergialaki 990/1987

Luokan 7 kuljetusten vaatimuksenmukaisuuden varmistaminen ja valvonta käytännön kokonaisuutena

(lähde: Compliance Assurance for the Safe Transport of Radioactive Material, IAEA Specific Safety Guide No. SSG-78)

- Kuljetusten valvonta
- Hyväksynät
- Kuljetuspakkausten valvonta
- Pakkausten valmistuksen valvonta
- Valmius- ja hätätilanteisiin varautuminen
- Säännösten kehittäminen
- Johtamisjärjestelmien tarkastaminen
- koulutus ja tiedonjakaminen
- Pakkaustestien valvonta
- Pakkausten huollon ja kunnossapidon valvonta
- Hallintomenettelyt ja poikkeamien käsittely
- VAK-valvontaviranomaisten yhteistyö

Kuljetuskyselyitä vuonna 2024 (STUK)

- Tilannekuva 2024
  - Millaisia kuljetuksia eri kuljetusmuodoissa
  - Kuljetusmäärät
  - Pakkaukset
    - Markkinavalvontaa

VAK-valvonnan kohdentaminen 2024 (STUK)

- Riskiperusteisuus
  - Kaikki kuljetusmuodot
  - Kaikki kuljetukset vaiheet
  - Kaikki toimijat
- Korkea-aktiivisten umpilähteiden kuljetus
  - Säteilyn käyttö vaatii turvallisuusluvan, ellei SätL toisin säädä (SätL 48§ ja 49 §)
    - Kuljetus ei vaadi, poikkeuksena korkea-aktiiviset umpilähteet, joissa turvallisuuslupa vaaditaan
    - Huom! Säteilyn käytön määritelmä SätL 4§
    - Kuljetusten ilmoituslomake (päivitys tulossa 2024)
  - Kuljetustapahtuma
- Kuljetuspakkaukset (etenkin Suomessa valmistetut)
  - Valmistajat ja käyttäjät
  - Kunnossapito ja huolto (koko pakkauksen elinkaari)
  - Ikääntyminen
- Hyväksyntäsertifikaatit (B kollit, erityismuoto jne)

IAEA SSR-6 päivityksen maakommentit

- IAEA SSR-6 (Rev.1) 2018
  - IAEA Safety Standard Series No. SSR-6 (Rev.1) Regulations for the Safe Transport of Radioactive Material
  - YK:n mallisäännösten kautta eri kuljetusmuotoihin
- Päivitykseen liittyvät maakommentit
  - Muutosehdotusten kommentointi (DS543), STUK koordinoi ja koostaa
- TRANSSC jatkaa päivitystyötä SPESS prosessin mukaisesti
- IAEA:n Tavoite julkaisulle 2026

SSR-6

YK:n mallisäännökset

ICAO-
TI

IMDG

ADR

RID

IAEA elearning: Safe Transport of Radioactive Material ja muuta hyödyllistä

- IAEA open-LMS (Learning management system)
- Vaatii Nucleus-tunnusten luomisen
- Kaikille kiinnostuneille
  - Osin rajattu viranomaiskäyttöön
- IAEA tarjoaa useita oppaita luokan 7 kuljetuksiin liittyen:
  - SSG-26 Advisory Material for the IAEA Regulations for the Safe Transport of Radioactive Material (2018 Edition)
  - SSG-33 Schedules of Provisions of the IAEA Regulations for the Safe Transport of Radioactive Material (2018 Edition)
  - SSG-65 Preparedness and Response for a Nuclear or Radiological Emergency Involving the Transport of Radioactive Material
  - SSG-66 Format and Content of the Package Design Safety Report (PDSR) for the Transport of Radioactive Material
  - SSG-86 Radiation Protection Programmes (RPP) for the Transport of Radioactive Material
- Hyödyllisiä STUK lähteitä:
  - STUKlex (STUKin säädöskokoelma)
    - toimialan keskeisiä säädöksiä, viranomaisen määräyksiä ja STUKin viranomaisohjeita
  - STUKin kuljetusoppaat (päivitys tulossa 2024)

